

TENEN

24. årgang nr. 2 – november 2013

KEJSERINDE MARIJA FJODOROVNA, DATTER AF CHRISTIAN IX - SE SIDE 9.

Indhold:

Karen-Hanne Stærmosé Nielsen	side 3
Danmark & Zærernes Rusland	side 9
Deaccession fra danske museer	side 11
Om færøsk klæðir eller føroyski tjóðbúin	side 14
Jernalderdragt dukkede frem af isen	side 15
Boganmeldelser	side 17
Nekrologer	side 20
Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.	side 23
Bagsiden: Postkort fra Irland	side 24

QR-koden henviser til dette bladnummers side på Internet.

TENEN Dansk Tekstilhistorisk Forening

Formand: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55

Næstformand: Lone de Hemmer Egeberg, Teglgården 66 st.th, 3460 Birkerød,
telefon 45 81 05 05

Kasserer: Bent Bille, Søndergade 66, 5620 Glamsbjerg, telefon 64 72 15 65

REG.NR. 1551 GIROKONTO 1430130 • SWIFT-BIC: DABADKKK IBAN: DK23 3000 0001 4301 30

Medlemsskab tegnes hos kassereren. I 2013/2014 er prisen pr. år 250 kr.

Husstandsmedlemsskab koster 300 kr.

Medlemmer får tilsendt tidsskriftet TENEN.

TENEN – Danish Society for Textile History – Verein für Dänische Textilgeschichte

Tidsskriftet **TENEN**

Redaktion: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55,

ePost silke-annet@silke-annet.dk • Vibeke og Frits Lilbæk, telefon 26 60 28 40,

ePost vofl3450@gmail.com

Sats og billedbehandling: Frits Lilbæk • Digitaltryk: VesterKopi • ISSN: 0906-9526

Copyright © TENEN og forfatterne • 25.11.2013

TENEN udkommer fire gange om året – sidst i månederne august, november, februar og maj. Deadline for redaktionelt stof er seks uger før eller efter aftale med redaktionen.

Artikler og indlæg sendes til redaktionen

fx med ePost – eller evt. maskinskrevet med brevpost. Tekst og illustrationer adskilt.

Annoncepriser: 1/1 side: 525 kr. 1/2 side: 300 kr. 1/4 side: 185 kr. 1/8 side: 135 kr.

Ældre numre af TENEN kan købes ved henvendelse til foreningens kasserer

– så længe lager haves. Prisen er 65 kr.

Ændring af sendeadresse meddeles til kassereren.

Internet: <http://tenen-dk.homeunix.org/tenen>

Vævekompetencer, rekonstruerede oldtidsdragter og bogen om Kirkes Væv:

Karen-Hanne Stærmose Nielsen

Under et omfattende arbejde med gennemgang af Margrethe Halds efterladte materiale på Nationalmuseet og Rigsarkivet, stødte jeg ofte på Karen-Hanne Stærmose Niensens navn, og ønsket om at møde hende stod hurtigt lysende klart. Til julefesten på CTR - Centre for Textile Research i 2012 mødtes vi første gang, og det førte til flere møder hos Karen-Hanne, det første den 21. marts 2013. Landskabet omkring Frederiksværk var stadig sneklædt, men foråret stod klar til at springe ud. Her har Karen-Hanne og hendes mand arkitekten Henning Holm Nielsen boet de sidste 19 år.

Vi sidder i arbejdsværelset på 1. sal med udsigt over marker og et glimt af Arresø. I værelset står et stort skab fyldt med tekstiler. På sengen ligger et bryllupstæppe købt hjem fra en af de mange tekstile rejser, og i gangen ligger der den smukkeste bryllupspude. Oven over puden hænger et maleri udført af en af døtrene – se foto. Karen-Hanne er tydeligvis meget glad for maleriet. Også næste generation går i samme retning og et barnebarn er denne sommer kommet ind på Kunstakademiets Designskole.

I væverlære

Karen-Hanne er opvokset i Odense og blev student i 1953. Her mødte hun sin mand, der senere blev uddannet arkitekt på akademiet. Hun er ud af en kreativ familie, hvor fa-

deren var malermester¹ og billedkunstner, og i huset ses flere af faderens malerier. Karen-Hannes store ønske var at blive arkæolog, men dette stred imod moderens ønsker for hendes fremtid. I stedet kom Karen-Hanne i lære hos væveren Nina Grove Jacobsen i Odense. Væveren Paulli Andersen boede i denne periode i det samme hus medens hendes store vævebog blev færdiggjort,

¹ Faderen og farfaderen havde deres eget værksted og udførte bl.a. skiltemaling.

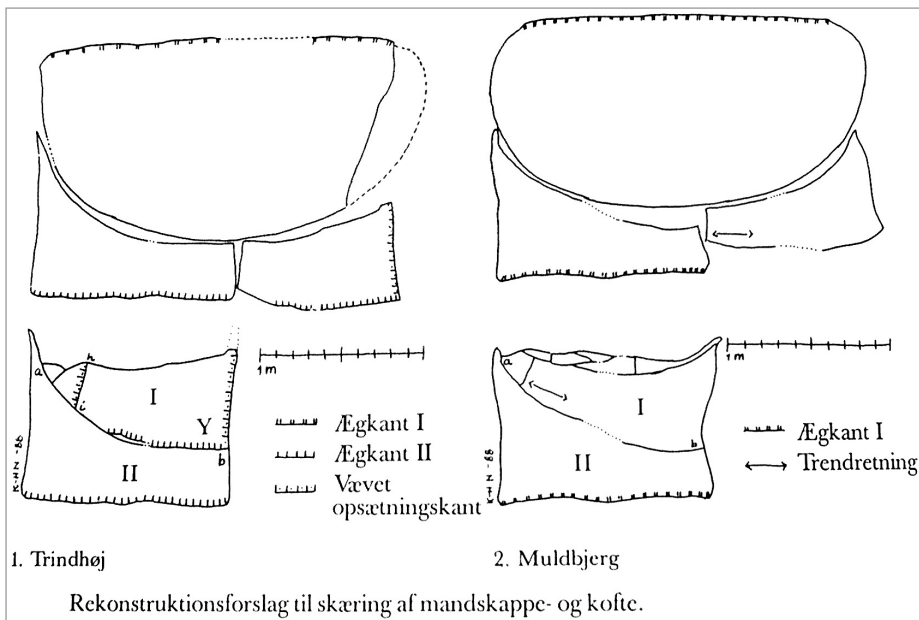
og tilsammen blev det en stor inspirationskilde for Karen-Hanne.

Efter læretiden var det Karen-Hannes ønske at komme ind på Haandarbejdets Fremmes Skole i København. Desværre var der ikke plads, og Karen-Hanne fik i stedet arbejde i Haandarbejdets Fremmes butik, hvor hun var i tre år. I denne periode fik Karen-Hanne sit første af fire børn i 1959, alle født indenfor en periode af 7 år.

Arkæologiske Studier

Ønsket om at læse arkæologi fyldte stadig meget, og i 1968 begyndte Karen-Hanne på filosofikum, og en flot eksamen gav mod til at begynde på studiet. Hun læste i de næste to år, men da Hennings stilling på akademiet og tegnestuen blev skåret ned, måtte hun hjælpe til med at forsørge familien bl.a. som lærervikar. På dette tidspunkt boede familien i Birkerød.

Da Karen-Hanne et par år senere mødte Ulla Lund Hansen, der underviste på arkæologistudiet, fik hun Karen-Hanne til at genoptage studiet. I 1971 deltog Karen-Hanne i et aftenskolekursus om arkæologi i Holte sammen med sin yngste søn på 7 år. Underviseren Sven Thorsen opfordrede sine kursister til at holde et lille foredrag. Karen-Hannes foredrag fik så flot feedback, at hun blev opfordret til at skrive en artikel om emnet. Artiklen "Tilskæring" blev publiceret i Skalk Nr. 5/1971. Under forberedelserne til foredraget støjtede Karen-Hanne første gang på Margrethe Halds arbejde med mandsdragterne fra ældre bronzealder, - og en ny verden åbnede sig for hende. Der blev kimen lagt til interessen for oldtidens tekstile håndværk og dragter. Pointen i Skalkartiklen var kort fortalt, at Hald og hendes samtidige så Trindhøj- og Muldbjerg-mændenes kofte som efter-

ligninger af det velkendte dyreskind med et forben og bagben brugt til at binde over skulderen. Når man ser på Margrethe Halds opmålinger af disse dragter fanges øjet af en stor mængde sammensyninger i ret tilfældig orden. "Det sagde man, var fordi man skulle spare og bruge alt op af det kostbare tøj". Men Karen-Hanne opdagede, at de to diagonalt gående skæringer på begge mænds kofter passer – hvis de pilles fra hinanden – fint til kurverne på de ovale kapper. Altså fik man "et sæt tøj" til manden ved at væve et stykke klæde 1,65 m i bredden og 2,4 til 3 m i længden, og efterfølgende skære kappens form ud. Af de store tilbageværende hjørnerester har man fået endnu en dragtdel, koften, der sammensyet næsten var som dyreskindene man kendte (se tegning).

Dragtrekonstruktion

I 1975-1977 fik Karen-Hanne opgaven at fremstille en ny rekonstruktion af Skrydstrupdragten til Haderslev Museum. Museumsleder Stine Wiel ønskede en opdateret dragt som erstatning for den nedslidte rekonstruktion Margrethe Hald havde fremstillet efter fundets fremkomst i 1939. Ved den lejlighed kontaktede Karen-Hanne Margrethe Hald for at høre om syningen af den spændende broderede halskant og lidt om rekonstruktionen af Egved pigens dragt, som var Halds indgang til Nationalmuseet. Karen-Hanne blev tovholder for projektet. De tre øvrige var: Anne Batzer² fra Lejre Forsøgscenter der stod for broderi og sprang, Ketty Trane der stod for spinding og norske Britt Smelvær

stod for selve vævningen. Efterfølgende holdt Karen-Hanne foredrag i aftenskolen om arkæologiske tekstiler og henviste til projektet med arbejdsprøver fra processen med fremstillingen af dragtrekonstruktionen. Ifølge Karen-Hanne var der brugt ti forskellige garner til dragten, og det var meget svært at ramme den samme spinding og tvinding, men Ketty Trane kunne spinde alt, men altid efter mange forsøg. I det tyske blad *Deutsches Textilforum heft 2/85* har Karen-Hanne publiceret en artikel om projektet med rekonstruktionerne³, og her blev der fremlagt en teori om at Skrydstrup kvinden ved gravlæggelsen var højgravid, da skørtets folder og bæltets omkreds om hoften kunne tyde på dette.

I løbet af sit liv har Karen-Hanne Stærmosen Nielsen haft tre perioder af hver ni måneders varighed, der fik stor og afgørende betydning for den videre karriere. I 1984 arbejdede Karen-Hanne på Nationalmuseet. Her blev en stor mængde efterladte og ufærdige manuskriptsider gennemgået og renskrevet. Det viste sig at være et projekt med arbejdstitlen: "Rundvævning Jorden rundt", som Margrethe Hald havde arbejdet på lige fra 1952 og frem til sin død i 1982. Karen-Hanne gjorde også her et stort arbejde for at Margrethe Halds efterladte materiale skulle forblive samlet. Desværre mødte hun modstand på museet af principielle grunde og projektet lykkedes ikke, da museet ikke ønskede at samle på personer men på selve arbejdet. Heller ikke Hanne Frøsig der var Margrethe Halds sidste fortrolige på museet lykkedes det

2 Uddannet fra Kunsthåndværkerskolen med speciale i sprang.

3 Kleine Stoffreste von grosser Bedeutung.

for. Hun havde lovet at tage vare på genstandene efter Margrethe Hald. Det var Margrethe Halds ønske at det hele forblev samlet. Da dette ikke var muligt, blev materialet fordelt på forskellige afdelinger på Nationalmuseet⁴.

I 1988 kom Karen-Hanne til Fyns Stiftsmuseum på Hollufgård. Her rekonstruerede hun oldtidsdragter, og opgaven lød på en mands og en kvindedragt, der skulle signalere rigdom og velstand (se foto). Til manden blev dragten fra Trindhøj med floskappe valgt. Man valgte at konstruere en modedragt til kvinden ud fra dragtdele fra tre forskel-

lige fund: En bluse med inspiration i Skrydstrupblusen, men her udført uden broderi, en rekonstruktion af Borremose 1947, kvindens næsten hvide kjoleskørt samt et skulderslag med påsyede flostråde fra Melhøjfundet. Karen-Hanne fik i samarbejde med zoolog Jan Dyck⁵ lavet en scanningsmikroskopisk fiberundersøgelse af kjoleskørtets brune uld, som viste sig kun at indeholde få mørke melaninkorn, hvorfor kjoleskørtet blev fremstillet næsten helt hvidt. I den forbindelse fik Karen-Hanne i 1989 publiceret en lang artikel i Fynske Minder⁶.

Bogen Kirkes Væv

I 1991 arbejdede hun 9 måneder i

4 Først i 2012 bliver de første genstande ud over en vævebrik og en enkelt genstand mere fra Margrethe Halds efterladte ting registreret i et samarbejde mellem CTR, Inge Damm på Nationalmuseet og Susanne Klose

5 Der var ansat på Universitets Institut for sammenlignende Anatomi.

6 Odense Bys Museers årbog, p. 31-66.

Lejre Forsøgscenter, i dag Sagnlandet Lejre og her blev grundlaget for bogen: *Kirkes Væv - opstadvævens historie og nutidige brug*⁷ lagt. Bogen blev udgivet i samarbejde med Lejre Forsøgscenter i 1999. Bogen kan vel nærmest betragtes som Karen-Hannes speciale, og der henvises ofte til bogen i tekstilvidenskabelige sammenhænge⁸. Bogen er tilgængeligt mindet om Margrethe Hald.

I 1990 og 1994 rejste Karen-Hanne med International Kontakt, IK, til Tunesien. På rejsen i 1990 mødte hun Mette Lise Rössing⁹ første gang. Rejsen var et led i Karen-Hannes arbejde med bogen *Kirkes Væv*. Efterfølgende inviterede Mette Lise Karen-Hanne til Skals Håndarbejdsskole som underviser i 2 dage. Mette Lise var på dette tidspunkt forstander på skolen. Vejene krydsede igen hinanden, for i 1978 var Mette Lise med til at skrive en revideret udgave af et introduktionshæfte om vævning på opstadvæven. I første omgang skrevet af Mette Lises bror¹⁰ – den første leder af Lejre Forsøgscenter. Dette hæfte blev imidlertid udsolgt, og ønsket om en ny og mere omfattende bog kom derfor på tale, og realiseret med Karen-Hannes bog i 1999. I 2000 rejste Karen-Hanne til Guatamala i Margrethe Halds fodspor, med støtte fra Veluxfonden, og under mit andet besøg viste hun mig de skønneste tekstiler hjembragt fra rejsen.

7 I 2004 udkom den engelske oversættelse af bogen.

8 Stærmoste Nielsen, Karen-Hanne (1999) *Kirkes Væv - opstadvævens historie og nutidige brug*. Pris 145 kr., engelsk oversættelse fra 2004 kan købes særskilt for 45 kr. kontakt@sagnlandet.dk

9 Billedværver og formand for Dansk tekstillaug - væv, tryk og broderi.

10 Hans Ole Hansen

Margrethe Hald og CTR

I 1999 inviterede Karen-Hanne til et Margrethe Hald seminar d. 22.-1.-2000, hvor Margrethe Halds sidste mange bøger skulle deles ud. Blandt deltagerne var blandt andre Bodil Wieth-Knudsen og Minna Kragelund begge tidligere ansat på Nationalmuseet, Ulla Thyrring fra Tekstiltforum i Herning, Margrethe Halds niecer Inge Hald og Else Hald samt Anne Batzer, leder af vævestuen i Lejre forsøgscenter. Helga Schütze¹¹ fra Nationalmuseet udarbejdede efter mødet en rapport. Derefter mødtes Karen-Hanne, Bodil Wieth-Knudsen og Minna Kragelund hos Margrethe Halds niece, Else Hald i Virum, for at gennemse billeder fra Margrethe Halds rejse til Sydamerika i 1965-66¹².

Omkring 2003-2004 mødte Karen-Hanne Marie-Louise Nosch¹³ for første gang til en forelæsning på Moesgård Museum. I toget hjem kom de til at sidde sammen, og Karen-Hanne fik lejlighed til at vise Marie Louise sin bog: *Kirkes Væv*, hvori indgår et potteskår som Marie Louise henviste til i forelæsningen. På potteskåret er der aftegning af en lille væv. Marie Louises øjne stoppede ved Karen-Hannes flotte logo, tegnet af Henning, og Marie Louise blev så begejstret, at hun bestilte et logo til CTR, som på det tidspunkt var ved at tage form. Under mit besøg hos Karen-Hanne serverede hun frokost iklædt et sort for-

11 Helga Schütze på pension i 2012, men forinden havde jeg den store glæde at arbejde sammen med hende omkring Margrethe Hald projektet, udført i samarbejde med CTR.

12 Denne diasserie er i dag i CTRs eje.

13 Leder af CTR - Centre for Textile Research.

klæde med CTRs logo trykt i hvidt. "Det måtte jeg bare eje" siger hun, medens hun fortalte mig historien om logoet.

En af Karen-Hannes arbejdsmåder er at anvende fotografiet som dokumentation i eksempelvis fortællingerne om vævetraditioner og metoder i forskellige dele af verden. I forårsnummeret af *Archaeological Textiles Newsletter*, 2011 no. 52 har Karen-Hanne skrevet en artikel om en rejse til Armenien i 2010, hvor hun studerede en sjældent beskrevet trendingsmetode til rundvævning. Artiklen er blevet til i samarbejde med CTR, som også havde støttet rejsen sammen med Velux-fonden.

Børn og børnebørn er en stor del af Karen-Hannes liv og hun viser stolt billeder af de seks børnebørn. Der var travle år da mine børn var små, og Karen-Hanne fortæller: "Når de spørger mig: "Hvordan var jeg som barn?" må jeg ofte sige, at det kan jeg faktisk ikke huske. Tiden var knap, og alt var nøje planlagt. Jeg husker at min mor købte krus i fire forskellige farver, et til hvert barn. De holdt i hele barndommen, og sparede en del på opvasken". Og sådan blev der tid til at pleje den store interesse for tekstiler. Karen-Hanne har stadig, trods det at hun er fyldt 80 i oktober, et meget aktivt liv fyldt med tekstiler, ganske enkelt

fordi hun ikke kan lade være. Senest er Karen-Hanne i 2012 blevet kontaktet af en håndarbejds lærer fra Melby skole til et projekt om måttevævning¹⁴.

Det har været berigende at møde endnu en af Danmarks store kvinder indenfor den tekstile verden¹⁵, og på vejen hjem fra Frederiksværk, denne gang en dejlig sensommerdag badet i lys, varme og farverigdom, glædes jeg over at vores samarbejde først lige er begyndt. Forude venter vores fælles passion for at viderebringe den tekstile historie med udgangspunkt i det gode håndværk. På samme måde som i Margrethe Halds tilfælde træder det tydeligt frem, hvilken stor betydning vævekompetencerne i disse tilfælde har for arbejdet.

Susanne Klose
håndarbejds lærer
og cand.pæd. i didaktik - materiel kultur

¹⁴ I bogen Kirkes Væv refereres der til et lignende projekt Karen-Hanne lavede på museet "Fyns Oldtid" p.52.

¹⁵ Se portrætter i Rapporten udgivet af Dansk Tekstillaug, Væv, Tryk og Broderi, om den tidligere tekstilforsker Margrethe Hald, Tekstil- og billedkunstner Lisette Kampmann og Billedvæver Mette Lise Rössing.

Danmark & Zarernes Rusland

I september deltog Lone og jeg i foredrag og rundvisning på Frederiksborg Slot. Anledningen var særudstillingen om forbindelsen gennem en lang periode mellem Rusland og Danmark – 1600-1900. Udstillingen varer til 1. december 2013.

Der var to særdeles engagerede foredragsholdere og rundvisere, som brændte for sagen. Der var kun det minus, at vi var for mange, men det kunne foredragsholderne jo ikke gøre for. Som afslutning fik vi russisk "champagne" og lækkert birkesbrød, der også er en russisk specialitet.

Ud over hofkjolerne, der er smagsprøver på i denne artikel, var der også udstillet korpussølv, malerier og andre genstande både fra Rusland og Danmark.

Den mest kendte forbindelse var nok Chr. IX's datter Dagmar, der blev russisk kejserinde – det er hende, tre af de viste kjoler har tilhørt.

På tekstbeskrivelserne står der følgende om Prinsesse Dagmar af Danmark:

Født den 26. november 1847 i Det gule Palæ. Hendes forældre var prins Christian af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Glücksborg og prinsesse Louise af Hessen-Kassel. I 1852 blev prins Christian på en international konference i London godkendt af stormagterne som arving til det danske monarki, da Frederik VII ikke ville få nogen arving.

Prinsessens far blev således i 1863 den første glücksborgske konge på den danske trone som Christian IX.

Sommeren 1864 – knap 17 år gammel – blev prinsesse Dagmar forlovet med den russiske tronfølger, Nikolaj, der imidlertid døde af tuberkulose året efter. I 1866 blev prinsesse Dagmar forlovet igen – denne gang med lillebroderen Aleksander – den senere zar Aleksander III.

Som knap 19-årig sejlede prinsessen med kongeskibet Slesvig til Sankt Peterborg, hvor hun skulle giftes med storfyrst Aleksander. Prinsessen antog som storfyrstinde navnet Marija Fjodorovna.

Ved afrejsen/ankomsten til Sankt Peterborg havde Prinsesse Dagmar en beskeden grå visitkjole med. Fastsyet til nederdelen findes et kartonmærke med følgende tekst: "Hendes Majestæt Marija Fjodorovnas garderobe", og på den anden side: "Grå silkekjole fra Hendes Højheds ankomst til Rusland".

H. C. Andersen havde et par dage før afrejsen besøgt den kongelige familie og var til stede, da prinsesse

- ↑ *Statue af Kejserinde Marija Fjodorovna. Model for marmorskulptur, bestilt af brygger Carl Jacobsen til det første Glyptotek i Valby. Jean Gautherin, 1885. Ny Carlsberg Glyptotek.*
- ↗ *Balkjole. Har tilhørt kejserinde Marija Fjodorovna. Morin Blossier, Paris - 1890erne. Det statslige Museum i Pavlovsk.*
- ↓ *Den grå visitkjole fra Marija Fjodorovnas ankomst til Rusland.*
- ↘ *Uniformskjole – Kavalerigarderegimentet. Har tilhørt Katarina den Store 1766. Zarskoje Selo.*

sen forlod Danmark: "Stakkels Barn! Gud glæde og velsigne hende! – der skal, siger man, ved Hoffet i Sankt Petersborg være et smukt Familienliv ..."

På grund af sine børns alliancer med betydelige kongelige huse blev Christian IX kendt som Europas svigerfar. Når han samlede sine børn, svigerbørn og børnebørn, foregik det på Fredensborg Slot. Dagmar og Alexander kom også dertil adskillige somre og holdt så meget af tiden i Fredensborg, at de købte deres eget hus lige op til slotsparken. Huset er kendt som Kejserens villa.

Dagmar var mor til Ruslands sidste zar, Nikolaj II, der blev afsat i 1917 og myrdet i 1918 som led i den russiske revolution. Dagmar overlevede revolutionen og flyttede til

Hvidøre ved Klampenborg, hvor hun døde i 1928.

Hun var Ruslands næstsidste kejserinde. Efter flere års overvejelser og forhandlinger enedes de danske og russiske regeringer i 2005 om at genbegrave kejserinde Dagmar. De jordiske rester ankom på 140-årsdagen for hendes første ankomst til Rusland som prinsesse Dagmar. Kejserinden blev gravlagt ved siden af sin mand zar Alexander III i Peter og Paul Katedralen i Sankt Petersborg - 78 år efter sin død og 87 år efter hun sidste gang forlod Rusland.

Vibeke Lilbæk

På dette blads forside vises et portræt af kejserinde Marija Fjodorovna malet i 1912 af Vladimir Makovsky (1846-1920). Public domain - Wikimedia Commons.

Deaccession fra danske museer – en nyttig proces

Mange danske museer har i de senere år af forskellige grunde lavet større samlingsrevisioner og deaccessionsrunder. Tit har praktiske årsager, som flytning til nye og bedre magasinfaciliteter, museumssammenlægninger eller ombygninger, været drivkraften bag museernes faglige ønske om en samlingsgennemgang og deaccession, det vil sige en udskilning af genstande fra museets samling.

Efter nogle år med disse processer er der fundet en fin balance mellem museerne og Kulturstyrelsen, for en af hovedhjørnestenene i deaccessionsprocessen er jo netop, at man som museum aldrig deaccessionerer alene. Man får altid en fag-

lig vurdering fra Kulturstyrelsen og man spørger også i forskelligt omfang sine kolleger både på eget og på andre museer. Dette net af vurderinger skal naturligvis sikre, at de genstande, som for et givet museum falder uden for ansvarsområde, udstillingsbehov eller forskningsrelevans, ikke nødvendigvis går tabt, hvis de kan finde museumsfaglig relevans et andet sted.

Frilandsmuseet har de seneste fire-fem år foretaget flere deaccessionsrunder. I forbindelse med at museet skulle fotografere og flytte ca. 16.000 genstande til bedre magasinfaciliteter, har det givet mening at vurdere, om alt skulle håndteres og flyttes med, især fordi dele af sam-

lingen i sin tid blev samlet rundhåndet og lidt ukritisk ind. Vi fandt, at vi med god samvittighed kunne deaccessionere fra samlingen, da visse dele af den faktisk ikke i dag har fastholdt sin museumsfaglige relevans. Det har drejet sig om meget ødelagte genstande, genstande vi havde i hundredevis af eksemplarer af, eller genstande, der allerede på indsamlingstidspunktet var defekte eller uden unik relevans.

Rigtig mange af dem stammer fra nogle massehjemtagelser af gamle købmandsvarer i 1960-erne og 1970-erne. En del af disse genstande, der kom på museets

↗ ↗ *Sidestykker til en damaskvæv. Oprindeligt var væven en almuevæv. Den blev senere forlænget og ombygget til en 5 skaftet damaskvæv.*

↗ *Jacquardmaskinen til damaskvæven. Den står her omvendt med barniskbrættet opad. Det er en grovstrik 200 maskine. Maskinen overgår nok sammen med damaskvæven til Hjerl Hede Frilandsmuseum, hvor den efter istandsættelse kan bruges i levendegørelser.*

→ *Strømpebåndsvæv, som oprindeligt blev indleveret til Landbrugsmuseet, der imidlertid efterlod den ved flytning til Jylland. Den overgår nu til Ringe Museum.*

deaccessionslister, har siden fundet nyt liv i Arbejdermuseets børneformidlingsafsnit og i Den Gamle By i Århus. Frilandsmuseet har valgt også at deaccessionere genstande til egen brugssamling, så de tidligere museumsgenstande nu kan bruges til demonstrationer, hands-on aktiviteter og levende formidling,

I år stod vi med en unik sag. Da Dansk Landbrugsmuseum i 1960-erne flyttede til Jylland, forblev en del af Landbrugsmuseets samling på Frilandsmuseet, hvor den hovedsagelig var udstillet rundt omkring i museumsbygningerne. Men på loftet af det store magasin, vi skulle tømme, gemte der sig fra Landbrugsmuseets gamle samling 5-6 væve og lidt løst vævetilbehør, som aldrig var kommet i udstilling. Vævene skal ikke udstilles på Frilandsmuseet, og de indgår heller ikke på sigt i Landbrugsmuseets planer. Da der i forvejen er en del væve rundt omkring på danske museer, og rigtig mange på Frilandsmuseet og Nationalmuseet, gav det heller ikke mening at overtage dem fra Dansk Landbrugsmuseum for at indlemme dem i samlingen. Hvad gør man så?

Vi var så heldige at få kontakt til historiestuderende og væver Tina Ejlertsen, som sammen med væver Flemming Lundholm fra Hjerl Hede kom for at opmåle og besigtige samt fotografere vævene. De kunne fortælle os, om vi havde noget særligt at være opmærksomme på, og de tog kontakt til flere andre museer i miljøet for at finde ud af, om vævene kunne få nyt liv andre steder.

I samlingen var der en stor og dejlig jacquardvæv med masser af tilbehør, som Hjerl Hede nu gerne vil overtage. Hvis vi får tilladelse fra

Kulturministeriet til at deaccessionere væven ud af samlingen, skal den kærligt repareres og på sigt bruges til demonstrationsvævninger. Hermed formidles smukt den ikke ret kendte historie om, at der også på landet sad dygtige folk, der på lokalt plan kunne væve damask og duge til gårdmandskonernes voksende behov for at vise status og økonomisk formåen. Samlingen rummede også en fin, lille hjemmelavet strømpebåndsvæv, som Ringe museum gerne vil overtage. Flere af de andre væve blev tilbudt Ringe Museum og Den Fynske Landsby, som dog takkede nej, da museerne vurderede, at de fagligt var dækket ind.

Frilandsmuseet har i nogle år brugt deaccession som et redskab på lige fod med andre faglige processer. I den periode har vi blandt andet overdraget sønderjysk sølvtøj til Haderslev Museum, forsynet Den Gamle By med en række reklameplakater fra 1950erne, tilbageleveret et gravgitter til Assistens kirkegård, været med til at møblere Arbejdermuseets børneafsnit, fået flydt Frilandsmuseets historiske haver med tidstypiske havemøbler – og nu får vi også en smuk, gulmalet jacquardvæv frem i lyset på bedste vis.

Rikke Bengtha Ruhe

... museumsinspektør på Frilandsmuseet/Nationalmuseet, cand.mag i europæisk etnologi og master i museologi. Er samlingsansvarlig inspektør på Nationalmuseet og har i gennem en længere årrække været én af hovedkræfterne i Samlingsetikgruppen under Organisationen Danske Museers tværfaglige netværk.

Om færøsk klæðir eller måske bedre *føroyski tjóðbúin*

Det malkepigesjal, som er vist i TENEN 24/1 side 15, hedder "bundnaturriklæð". Oprindeligt var det et sjal malkekonerne bar, når de morgen og aften – strikkende med træmalke-spande på ryggen – gik op i fjeldet for at malke køerne. Ofte er sjalet dobbeltstrikket med en hvid inderside uden mønster og en mørke- eller lysebrun (myrka- eller ljósamorreyyt) overside med mønster kanten rundt, og med frynser for neden. Det blev krydset på brystet og bundet på ryggen, og hvis vejret var dårligt, tog man det op over hovedet. Prøv at søge på nettet med "Bundnaturriklæð".

Den færøske dragt for herrer/mannfólk:

- Hvid skjorte.
- Broderet vest med sølvknapper.
- Åben striktrøje med sølvknapper.
- Sorte vadmelknæbukser med sølvknapper ved knæene.
- Strikkede hvide eller blå strømper.
- Virkede strømpebånd til at holde strømperne oppe med.
- Sorte sko med sølvspænder.
- Evt. færøsk hue.
- Er det koldt i vejret bæres et "Kot", som er en mørkebrun (myrkamorreyyð) "jakke" uden på striktrøjen.

Farverne på vesten kan varieres ligesom broderierne kan varieres.

Den færøske dragt for kvinder/konufólk:

- Mønstreret striktrøje rød og blåmøn-

stret med korte ærmer - åben foran med "sølvmallar" med hul i.

- "Brist" er et sort fløjlsstykke, som sættes ind under striktrøjen.
- Sølvkæde, som trækkes gennem sølvmallerne og holder trøjen sammen.
- Vævet skørt som er sribet på langs - enten rødt/mørkeblåt eller mørkeblåt/sort.
- Sko med sølvspænder.
- Et broderet tørklæde over skuldrene som fæstes med en sølvbrosje.
- Forklæde af samme stof som tørklædet, sort fløjlsbælte med sølvspænde.
- Kvinderne kan udendørs bære en ulden "møttil" med silkefor over dragten. Møttelen er sort på ydersiden og silkeforet er rødt.

Kvindernes skørt og mændenes huer er vævet på samme måde. I min barndom betød den mørke hue, at man bar sorg.

Prøv at søge på nettet efter "Færøsk klæðir" eller måske bedre "Føroyski tjóðbúin".

Det, jeg har forsøgt at beskrive, er den traditionelle dragt, jeg havde som ung i 1960-erne. Den har oprindeligt udviklet sig fra hverdagsdragten. Nu til dags har de unge udviklet dragten i mange personlige varianter og farver.

*Annika Hoydal
skuespiller og sanger
født og opvokset i Færøerne*

Foto: Vibeke Lilbæk i 2013

Jernalderdragt dukkede frem af isen

Isen smelter på grund af den globale opvarmning, det gælder også de norske bræer, og arkæologerne følger udviklingen tæt for at registrere de mange nye fund.

I 2011 fandt man ved Lendbreen i Oppland i Norge et sammenkrøllet stykke tøj, der viste sig at være en yderst velbevaret tunika, som ved kulstof-14 metoden kunne dateres til tiden 230 – 390 e.Kr. svarende til yngre romersk jernalder.

Den er en meter lang, viser tegn på slid og er lappet to steder. Stoffet er vævet af lamme- eller fåreuld,

som først er omhyggeligt sorteret og spundet i henholdsvis S- og Z-retning. Uldens lyse og mørkere nuancer er udnyttet til at give en særlig spættet effekt, der understøttes af bindingen i forskudt krystalkiper. Et bånd vævet med fire brikker løber indvendigt langs sidesømmet. Det har formodentlig tjent som opsætningsbånd på en opretstående væv, og er siden brugt som ægkant. Man forstår at der er lagt et stort arbejde i dette klædningsstykke, så det er kun rimeligt, at det har været godt

Øverst Tunikaens forside og derunder ryg-siden. Man ser at ærmerne er tilsatte og at der er en stor udvendig lap på ryg-siden.

Kulturbistorisk Museum Oslo, C57874
Foto: Marianne Vedeler

Detalje af kropsdelen vævet i forskudt krystalkiper med skiftevis lyse og mørke tråde. Bindingen i den forskudte krystalkiper.

Foto: Marianne Vedeler
Tegning: Lise Bender Jørgensen

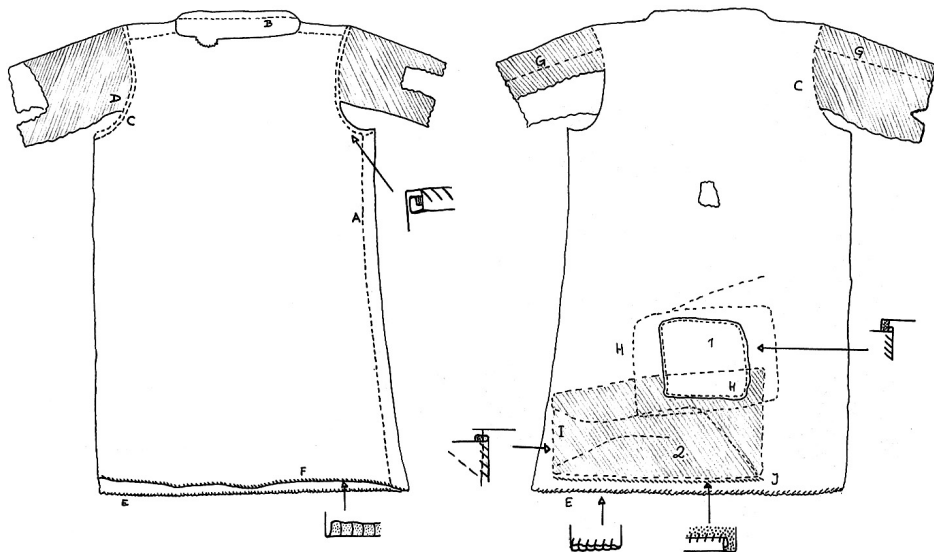

Diagram af tunikaen. Kroppens længde er 920 mm, vidde foroven 445 mm og forneden 610 mm. Den udvendige lap på bagsiden er som de tilsatte ærmer af et andet stof.

Tegning: Marianne Vedeler

brugt, er repareret og måske har tjent flere ejere.

Velbevarede tunikaer er sjældne i de arkæologiske fund, da uld kræver specielle bevaringsforhold. Der eksisterer kun en håndfuld fra denne periode i Europa. De danske bronzealderdragter er velkendte, ligesom der er gjort fund fra førromersk og romersk jernalder i det nordlige Europa.

Den nærmeste parallel er Thorsbjerg kjortelen (på Gottorp Slot i Slesvig), der blev udgravet så tidligt som 1859-61 og ikke dokumenteret så grundigt, at man kan fastslå hvilket lag, og dermed hvilken periode den er fra. Sandsynligvis er den fra samme tid som den nyfundne dragt og ligger tæt på hvad angår væveteknik og snit.

Ved Lendbreen har man fundet yderligere ca. 50 tekstilfragmenter, der skal analyseres og dateres – og flere kan forventes, efterhånd-

den som isen smelter. De vil kaste værdifuldt lys over tekstilfremstilling, dragt og mode og give materiale til flere sammenligninger mellem Nord- og Sydeuropa.

Lone de Hemmer Egeberg

Noter:

- Tunikaen er udstillet på Norsk Fjellmuseum i Lom www.fjell.museum.no
- Læs mere om de detaljerede undersøgelser i *Antiquity* vol. 87 no. 337, Sep 2013: Out of the Norwegian glaciers: Lendbreen – a tunic from the early first millennium AD / Marianne Vedeler & Lise Bender Jørgensen. Kan downloades for £18 fra tidsskriftets hjemmeside.
- Se også *Skalk* nr. 5, oktober 2013 samt www.videnskab.dk

Boganmeldelse:

Vibeke Lindhardt: *Se min kåbe, de danske bispekåber som pragt, dragt og magt*. Med en samtale mellem H. M. Dronning Margrethe II og forfatteren.

Bibelselskabets Forlag, København 2013. 218 sider, 33×21 cm, stift bind, gennemillustreret. 400 Kr. ISBN-nr.: 978-87-7523-726-5

Siden 1980 er der blevet fremstillet femten bispekåber til de danske domkirker samt til Færøerne og Grønland, alle er blevet drøftet i offentligheden, og hver af dem repræsenterer fornemt kunsthåndværk. Forfatteren har selv medvirket ved fremstilling af kåben til Roskilde Domkirke, og det er derfor oplagt at denne store opgave – afsluttet i 1989 – har fyldt så meget i bevidstheden, at bispekåberne blev valgt som emne til et mere dybtgående studium i forbindelse med kandidatuddannelsen i didaktik – materiel kultur på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole ved Aarhus Universitet, afsluttet 2011. Den nu foreliggende bog hviler derfor på et solidt teoretisk grundlag; men materialet er bearbejdet til en frigjort og følsom skildring, og TENENs læsere kan glæde sig til at komme i gang med den.

I indledningen bliver vi ført ind i oplevelsen af kåberne ved bispevielsen i Sankt Knuds Kirke i Odense i 2012, og hvordan de overordentlig pompøse kåber fungerer som dragter for de deltagende biskopper. Derefter er kåbernes historie beskrevet. I Danmark har kåber været brugt siden middelalderen, medens kirken endnu var katolsk. Dengang ikke udelukkende for biskopperne, men også som messekåbe af præ-

ster. Ved reformationen i 1537 blev kåben biskoppens eneste værdighedstegn. Fortsat blev der anvendt gyldne stoffer og en ganske klassisk form. To kåber, den ene til Ribe Domkirke i 1959 og den anden til Københavns Domkirke i 1964, fulgte i hovedsagen denne idé, men er skabt af danske kunstnere, henholdsvis væverne Kirsten og John Becker og billedhuggeren Edvard Jensen, og forfatteren påpeger detaljer, der peger fremad til de kommende kåber. Hertil må anmelderen føje det ejendommelige, at disse to kåber er smykket med kors på rygskjoldet, på latin kaldet *CLIPEUS*, som er et levn fra romertiden, da en kåbe var en yderklædning til regnvejrr. Clipeus er sædvanligt på kåber i alle kristne samfund, men findes næppe andetsteds end i Danmark med kors. Det er en forbindelse til messehagelen, som er præstens liturgiske klædning under altertjenesten. I Danmark er messehagelen regelmæssigt udsmykket med et kors på ryggen, svarende til symbolikken i, at præsten ved altertjenesten er Kristi stedfortræder. Dette er derimod ikke en del af bispekåbens symbolik, for den er en ceremoniel klædning, som markerer værdigheden som biskop. I streng liturgisk forstand vil det derfor være korrekt, at biskoppen træder til side for en præst iført messehagel, når nadveren celebreres, eller at biskoppen selv skifter til messehagel under ritualen. Dette sidste skete også ved Christian den Tredjes salving, som var et væsentligt led i indføringen af reformationen. Imidlertid er det i forbindelse med, at de nyeste kåber er kommet i brug, blevet kutyme, at biskoppen ved gudstjenester rundt i

Den grønlandske bispekåbe er skabt af maleren Bodil Kaalund og blev taget i brug i 1980. Til højre ses biskop Sofie Petersen foran Vor Frelser Kirke i Nuuk. Der er brugt uld af moskusokser i stoffet, og et af motiverne er nordlys hen over skuldrene.

kirkerne i sit stift celebrerer nadveren iført bispekåben, og dermed opfattes som hele stiftets præst. På alle de nyeste kåber er clipeus forsynet med et korssymbol af en eller anden form.

Den grønlandske bispekåbe blev skabt af maleren Bodil Kaalund og taget i brug i 1980 ved ordinationen af den første grønlandske vicebiskop. Det blev til den lange række af unika, i nye materialer og farver tilpasset hver af kirkerne og skabt af i alt ni forskellige kunstnere, der til spænder eller lukketøj af fremtrædende danske sølv- og guldsmede. Hver af kåberne gennemgås med den kyndighed, forfatteren har som

væver, broderiuddannet og billedkunstner, og med erfaring for kirkelige tekstiler. Til hver af kåberne er knyttet en præsentation af de pågældende tekstilkunstnere. Bogen afsluttes med et katalog, der ligesom tekstdelen er illustreret med nyoptagelser ved Dorte Krogh, fornemme billeder, der viser kåberne som dragter og dejlige detaljer. Litteraturlisten er alsidig, men overkommelig.

God fornøjelse!

Hanne Frøsig Dalgaard

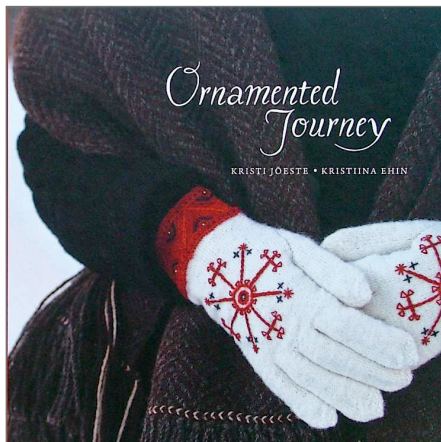
Boganmeldelse:

Kristi Joeste, Kristiina Ehin: *Ornamented Journey*. Saara Publishing House 2012. ISBN 978-9949-9181-7-1. 120 sider, illustreret i farver. Pris: & 21,25.

Denne bog om estisk strik er jeg lidt tilfældigt stødt på, og den fortjener udbredelse i en større kreds.

Men først en lille forhistorie. I 1999 deltog jeg på en rejse til Estland arrangeret af Vestfyns Uldkreds. Fokus var på tekstiler, og for den rejsende blev det hurtigt tydeligt, at strikning på en måde er essensen af esternes historie. Da vi rejste hjem, var min kuffert fyldt med estisk strik: vanter, sokker, hue og sweater. Hjemme blev kufferten åbnet, ud fløj et fortunlet, guldskindende insekt – klædemøl! Møllet forsvandt, men det fik heldigvis ingen efterkommere, dog måtte alle skattene en tur i fryseren. Samlingen af vanter og sokker blev indkøbt med det formål at pryde min stue hver vinter. Talrige gæster har efterhånden fordybet sig i striketeknikker og farver. Sweateren blev hurtigt min yndlingsweater – den blev tyndslidt her og der og overgik til havesweater. Sidste vinter strikkede jeg lapper til den. Jeg er klar over, at en estisk kvinde ville have strikket lapperne i fine mønstre, men mine blev blot sribede. Jeg håber, at sweateren kan holde længe endnu – den næste lap kan jeg evt. strikke i et enkelt mønster. Huen er min yndlingshue, og jeg har aldrig haft så god en hue før. Den skærmer mod kulde, blæst og sne. Jeg har brugt huen hver eneste vinter, og hver vinter er jeg blevet stoppet af folk på gaden, på banegårde, i Odense, København, Køge, Færø-

erne – overalt er jeg blevet stoppet af folk, som har kommenteret min smukke hue. Alle disse begejstrede kommentarer ville jeg ønske, at jeg kunne sende direkte til strikkeren fra Landbokvindernes Forening i Rouge i det sydlige Estland ...

Nu til bogen, *Ornamented Journey*. Den er skrevet af to yngre kvinder – en strikker og en skønlitterær forfatter. Kristi Joeste gør opmærksom på, at det estiske ord kirjamine eller kirjutamine ikke blot er et ældre ord for mønsterstrik, det kan også betyde skrivning, og derfor er de to udtryksformer ikke så fjerne fra hinanden. Det er nemlig ikke nogen almindelig strikkebog. Den er centreret om Kristis going-out-gloves, fingervanter strikket på pinde nr. 1,5 i virkelig avanceret mønsterstrik. Selv siger hun, at folkekunst ikke handler om gentagelse, men om igen og igen at gøre tingene en lille smule anderledes, så ånden i det skabte fortsat er til stede. Derfor er der heller ingen opskrift at finde på det par vanter, som man måske kunne ønske sig. I stedet finder man strikemetoden og den er fyldestgø-

rende med meget gode illustrationer og tips. Den forudsætter dog, at man har et basiskendskab til strikning samt kunnen og øvelse. Man skal heller ikke lade sig slå ud af en engelsk tekst. Hvordan masken skal strikkes, er vist med et symbol – det er på mange måder nemmere at forholde sig til end en strikkeopskrift fyldt med forkortelser. Man kan jo starte lidt enkelt og strikke højre og venstrevante samtidig, som der foreslås. Efter tyve par vanter, vil øvelsen nok indfinde sig. Kristi Joeste har strikket flere hundrede par ...

En række tekstiler – primært vanter fra det estiske Nationalmuseum, som har inspireret Kristi – er desuden gengivet med beskrivelser.

Lucie Borgsmidt–Hansen

TENENs revisor 1995–2010 døde 22. september og blev 91 år gammel. Ung af sind og altid hjælpsom fik hun et meget interessant liv til glæde for mange.

Hun var opvokset i Belgien, Sverige, København og Nyborg. Bosat i flere år på Christiansø og de sidste 45 år i Ordrup. Det blev til mange oplevelser og aktiviteter, og hun var altid meget velorienteret.

Hun var hjælper på ”Snuptagskniplerkurser” i Ballum mange sommerferier. Spejder i mange år. Musikklub. Frivillig hjælper i Sionskirkens menighed. Håndarbejdsundervisning for børn i Værløse Museum i 2000.

Strik, knipling, syning, musik, blomster, kunst og vævning dyrkede hun gennem alle årene. Blomsteropdræt i stor stil på alle hylder-

Opmærksomheden henledes i øvrigt på, at det museum har omtrent 5000 par vanter i samlingen.

Kristiina Ehin har til bogen skrevet fem litterære kapitler om kvinder og strikning. En etnolog ville have løst opgaven meget anderledes. Men næppe bedre. Teksterne er som strikningen en essens af esternes historie – den lille historie og den store historie strikket sammen til én. Som læser blev jeg i den grad grebet af disse historier. Og så skete der det, at jeg efter endt læsning mærkede mine tårekanaler i frit løb – over en strikkebog! Det har jeg aldrig oplevet før! Jeg kan derfor kun give *Ornamented Journey* min varmeste anbefaling.

Susanne Nielsen

ne, jeg ejer stadig en meget smuk rosa dobbelt Hawaiiiblostm.

Hendes kiste var pyntet med dejlige vilde blomster og bær, jeg har aldrig før set en så smuk kiste.

Det er blevet til dejlige minder om en kær veninde, som vi fik mulighed til at kende i mange år. *Tak.*

Annet Laursen Skjelsager

Vibeke Ervø (1944-2013)

Vibekes og mit tætte venskab begyndte i Prag 2004. Jeg havde fortegnelsen over udstillingsstederne, Vibeke kendte vejen dertil. Det er meget betegnende, at det var under en af OIDFA's kongresser vi mødtes. OIDFA er den internationale knipleorganisation, en forening Vibeke lagde et stort arbejde i, som medlem og i bestyrelsen. Vibeke bidrog til foreningens netværk og udnyttede det. Hvis nogen skulle have oplysning om steder med knipleundervisning eller andre kniplespørgsmål, fremskaffede hun oplysningerne. Det var også i OIDFA, at hun fik et tæt samarbejde med Inge Wind Skovgaard. Vibeke var meget engageret i at fremskaffe materialet til bogen "Tønderknipling - et tema med variationer", artikler og mønstre af Inge Wind Skovgaard. Det var også inspirationen fra OIDFA, der gjorde Vibeke til en af dem, der lagde et stort arbejde i stiftelsen af "Foreningen Knipling i Danmark".

Vibeke kniplede fra hun var helt ung, lærte sig selv Tønder knipling mere eller mindre autodidakt. Men det var ikke de tynde tråde der var Vibekes passion, det var frihåndsknipling med nogle mere tykke og solide tråde. Igennem sit arbejde hos Gyldendal, både ved Bonniers store Håndarbejdsleksikon og Gyldendal Store Encyklopædi, traf hun Bodil Tornehave. Det blev starten på Vibekes store interesse frihåndsknipling. Efter Bodil Tornehaves død følte Vibeke det som en arv og forpligtigelse at fortsætte arbejdet med indsamling og udveksling af data, også på internationalt plan. Dette udførte hun utrætteligt og vedholdende via Freehands Lace Group. Kort tid før sin død overgav hun ledelsen af gruppen til amerikaneren Kim Davis, fordi hun bedømte hende til at have evnerne og mulighed for at føre arbejdet vi-

dere; men Kim var også yngre: "vi må have fat i de yngre generationer", bemærkede Vibeke.

Efter ophøret af ansættelsen i Gyldendal var Vibekes arbejdsliv lidt besværlig, indtil hun via sine studier på Åbent Universitet fik et studenterjob på IT-universitet. Her fik hun eget kontor med adgang til det nyeste indenfor IT-verden. Vibeke nød de nyeste informationer om IT som huset bød på. Herfra netværkede hun, researchede og opsøgte referencer og litteratur om de emner, som hun interesserede sig for: frihåndsknipling, den tidlige knipling og intelligente tekstiler. Hun var utrolig gavmild med sin viden. Nævntes et emne, man var interesseret i, strømmede informationerne hurtigt ind i store mængder. De personer hun delte interesser med støttede og opmuntrede hun og hjalp med referencer. Rosemary Shepherd udtaler: "Min bog *An Early Lace Workbook* ville ikke blevet skrevet uden Vibekes opmunttring og praktiske hjælp". Lena Dahrén

Vibeke Ervø knipler i 2012.

– *Med kant av guld och silver*, skriver: “Hun var en generøs ven, mange ord ville ikke være skrevet uden hendes hjælp”. Fik Vibeke øje på et område, der burde undersøges, var hun meget insisterende overfor de personer hun mente burde løse opgaven.

Vibeke var godt orienteret om tekstile udstillinger og begivenheder. Hun skulle helst se det hele. Tog man med hende til en udstilling skulle man være meget oplagt, fordi der var altid andre udstillinger man også lige skulle se. Jeg tænker på de mange tekstilrejser, hvor vi har været sammen døgnnet rundt. Den meget tætte kontakt vi havde gør, at jeg savner hende utroligt meget.

Vibekes overbevisning var, at viden er noget, der skal udbredes og deles. Hun gjorde et stort arbejde for at leve op til dette. Vibeke efterlader sig mange venskaber og mange minder om sin hjælpsomhed og entusiasme.

Lidden Boisen

Vibeke Ervø har været et af vore meget dynamiske medlemmer i TENEN siden starten. Vi må nu savne hende, efter at hun temmelig pludseligt er gået bort den 1. oktober. Vibeke var datalog, hvilket var et pionérfag, da hun skulle vælge retning, og det blev en interessant baggrund for den brede viden om tekstiler, hun kom til at repræsentere. Vel for de fleste bekendt som den kyndige på kniplinger, ikke blot de hvide trådkniplinger, men tillige metaltråds arbejder og den særlige gruppe, der udføres på fri hånd uden brug af prikkebrev. Men derudover havde Vibeke en sådan indsigt i broderi, vævning og i tekstilernes brug, så vi måtte blive ganske forpustede for at følge med, når hun øste ud af sin viden. Og Vibeke åbnede med glæde for sit skatkammer, når lejlighed bød sig. Hun arbejdede ved for-

laget Gyldendal i en årrække, og har været medarbejder på Den store danske Encyklopædi, dels med hensyn til edb-behandlingen, dels som forfatter, blandt andet til artikler om kniplinger. Vibeke fik siden sit virke ved IT-Universitetet, hvor hun supplerede med nye felter vedrørende tekstilerne. Hun var aktiv i den nystiftede Erfagruppe for intelligente tekstiler og har i februar haft en fremlæggelse om dette på IT-Universitetet. Til TENEN udarbejdede Vibeke listerne over udstillinger og arrangementer landet over, en opgave der kræver overblik! Vi må også savne de emails, som dukkede op om aktuelle begivenheder, altid på vej frem, og ikke mindst hendes inspirerende og varme begejstring. Tak for at vi fik lov at opleve dette menneske.

Hanne Frøsig Dalgaard

Vibeke Ervø var et særdeles engageret menneske. Hun uddannede sig meget tidligt inden for IT branchen og betegnede sig engang som IT-dinosaur. Hun var også med ved Encyklopædiens fødsel.

Fritiden var tæt besat. Vibeke var altid at finde ved CTRs foredrag. Som medlem af knipleorganisationen OIFA føjtede hun langt omkring i verden. Hun var vores “faste” ordstyrer ved TENENs generalforsamlinger, ligesom hun styrede TENENs kalender for tekstilrelaterede arrangementer. Vibeke var til stadighed på jagt efter nyt om intelligente tekstiler og senest håndfangede hun flere af os til at checke, om hun havde overset noget i sin søgen efter detaljer om kniplinger hos Christian IV.

Hendes øjne lyste, og munden stod ikke stille i begejstringen over nye udfordringer. Hun var en ildsjæl, som det har været spændende at kende.

Margit Ambeck

Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.

<i>navn</i>	<i>adresse</i>	<i>telefon / ePost</i>	<i>bverv</i>
Annet Laursen Skjelsager	Dorthesvej 2 3520 Farum	44 95 05 55 <i>silke-annet@silke-annet.dk</i>	formand + redaktion
Lone de Hemmer Egeberg	Teglgården 66 st.th. 3460 Birkerød	45 81 05 05 <i>debemmeregeberg@gmail.com</i>	næstformand + kalender
Bent Bille	Søndergade 66 5620 Glamsbjerg	64 72 15 65 <i>familien.bille@get2net.dk</i>	kasserer
Lis Slottved	Hjarupvej 10 6200 Aabenraa	74 63 03 50 <i>slottved@privat.dk</i>	sekretær + korrektur
Vibeke Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	26 60 28 40 <i>vofl3450@gmail.com</i>	redaktion
Maj Ringgaard	Helmsvej 37 2880 Bagsværd	21 40 43 76 <i>Maj.Ringgaard@natmus.dk</i>	bestyrelse
Tina Ejlersen	Hedebovej 31a, st. 5750 Ringe	41 43 67 87 <i>tejlertsen@gmail.com</i>	bestyrelse
Hanne Frøsig Dalgaard	Bredebovej 33, 6.tv. 2800 Lyngby	45 88 32 67 <i>hfd@tdcadsl.dk</i>	korrektur
Anni Bloch	Thingvalla Allé 5 2300 København S	32 59 59 77 <i>annibloch@gmail.com</i>	suppleant
Susanne Lervad	Lindevej 14 1877 Frederiksberg C	22 11 08 26 <i>sl@termplus.dk</i>	suppleant
Margit Ambeck	Lyshøjgårdsvej 87, 1.th. 2500 Valby	36 30 61 50 <i>m.ambeck@gmail.com</i>	revisor
Hanne Schneller	N. Frihavns­gade 49, 2.tv. 2100 København Ø	35 38 35 45 <i>hanne.schneller@hotmail.com</i>	revisor- suppleant
Susanne Nielsen	Grusgravvej 10 4660 Store Heddinge	56 50 11 26	forklæder
Frits Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	23 92 42 85 <i>vofl3450@icloud.com</i>	redaktion + webmaster

Hvert nummer af bladet har sit eget sted på Internet med henvisninger, galleri og evt. supplerende materiale.
Find TENEN på Internet - <http://tenen-dk.homeunix.org/tenen/>

TENENs kalender er på det løse ark med adressen

Brug gerne et medlemskab som gave
- pris + kontour. er i kolofonen på side 2

Postkort fra Irland

Øer nordvest for Galway i Irland - bl.a. Aran øerne med kendte striktrøjer som sælges i alle turistbutikkerne - men en del af strikket fremstilles nu i Østen. Pejsten bag scenen i Johnnie Fox's Pub i Dublin har vasketøj og nips. Der er pubber overalt i Irland - hvor man mødes og nyder sine pauser i hverdagen. Der er en masse morsomme pynte/bygge nips, så man finder hurtigt noget at snakke med sin sidemand om, mens man lytter til den charmerende musik.

Annet Laursen Skjelsager – Aran-trøjen er fra Wikimedia Commons

